

Η Αργεντινή παρ' ημίν: γλώσσα και πολιτική

ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΑΡΝΑΒΟΥ*

» Τα τεκταινόμενα στην Αργεντινή από το 2001 μέχρι και τον Αύγουστο και Σεπτέμβριο του 2014, με την επιλεκτική «χρεοκοπία» και την απόφαση του ΟΗΕ, εγγράφονται στο νέο πλαίσιο της παγκόσμιας κυριαρχίας του χρηματο-οικονομικού κεφαλαίου και της σταδιακής υποχώρησης της κυριαρχίας εθνικών κρατών, καθώς και σημαντικών κοινωνικών και πολιτικών μεταβολών στο εσωτερικό των δευτέρων. Η σχέση οικονομίας και πολιτικής σε διεθνές και εθνικό επίπεδο είναι μια θεματική ύψιστης σημασίας.

Η προσφιλής αναπαράσταση σε μεγάλο μέρος της ελληνικής αρθρογραφίας εδράζεται στην έννοια της αγοράς και του εθνικού κράτους. Και το κράτος και η αγορά εμφανίζονται ως αδιαβάθμιτες ολότητες με τη δεύτερη να επιτίθεται στο πρώτο, το οποίο απολιτικοποιείται καθιστάμενο αιχμάλωτο εχθρικών εξωτερικών επιθέσεων.

Για να κατανοηθεί ένα φαινόμενο κοινωνικό και οικονομικό απαιτείται μια θεώρηση που εστιάζει σε δράντα πολιτικά και κοινωνικά υποκείμενα, πολιτικό προσωπικό, κόμματα, τάξεις κ.λπ., στο πλαίσιο κάποιας καταξιωμένης θεωρίας που ρητά ή υπόρητα υιοθετείται ως πλαίσιο. Νεφελώδεις, γενικές και αόριστου περιεχομένου ολότητες δεν βοηθούν. Η προαναφερθείσα αναπαράσταση χωρίς να είναι τελείως λανθασμένη, αφού περιγράφει μια επιφανειακή όψη του φαινομένου, δεν διευκολύνει καθόλου την κατανόηση παρακάμπτοντας τις τάξεις και το κεφάλαιο, παγκόσμια και τοπικά.

Η συζήτηση με όρους δυο ολότητων που συγκρούονται έχει στοιχειώδη φυσικοποίησης. Η φυσικοποίηση των κοινωνικών προβλημάτων είναι καίριο θεωρητικό σφάλμα ερμηνευτικής ανεπάρκειας και πολιτικής σκοπιμότητας. Οι αγορές ως περίπου φυσικές δυνάμεις -δίκην λοιμών, καταποντισμών, σεισμών, πλημμυρών ή ανεμοστρόβιλων- εμφανίζονται ως επιτιθέμενες στα κράτη.

Οι λεγόμενες αγορές -που η σύγχρονη, ηγεμονική γλώσσα προσπαθεί να ουδετεροποιήσει- κυριαρχούν και κανοναρχούνται από μέρος της σύγχρονης κεφαλαιοκρατικής τάξης που σήμερα δυναστεύει οικονομικά και ηγεμονεύει ιδεολογικά. Αυτός είναι, ως γνωστόν, ο επιτιθέμενος. Επιτίθεται ως τάξη (ή τμήμα τάξης) σε τάξεις και λαούς, εκπροσωπείται από θεσμικά κέντρα και στηρίζεται από εθνικές πολιτικές δυνάμεις και συνασπισμούς δυνάμεων. Φυσικοποιημένα παρομοίως εμφανίζονται πολλά κοινωνικά και πολιτικά υποκείμενα ή και οντότητες -όπως η κρατική διοίκηση, οι σοσιαλδημοκρατικές δυνάμεις, τα κοινωνικά και εκλογικά τους ερείσματα- με γνώμονα την απαλλαγή συγκεκριμένων δρώντων, με ατομικό ή συλλογικό «όνομα και διεύθυνση», από τις ευθύνες τους. Το κράτος / έθνος απομειωμένο θεωρητικά σε πράγμα / θύμα εμφανίζεται ως δεχόμενο έξωθεν επιθέσεις φυσικού, τρώπον τινά, χαρακτήρα από το προαναφερθέν τέρας της αγοράς.

Το κράτος, στην εποχή της παγκοσμιοποίησης δέχεται πράγματι επιθέσεις, στις οποίες, όμως, δεν αντιδρούν δέοντως ανθρώπινα όντα και πολιτικές συλλογικότητες που το συναρτίζουν. Δεν αντιδρούν δηλαδή τα συντηρητικά και σοσιαλδημοκρατικά κόμματα, τα πρώτα εξ ιδιοσυστασίας τα δεύτερα από πλήρη αλλοίωση, μετάλλαξη και εν πολλοίς ταύτιση με τα πρώτα. Βοηθούσης και της προπαγάνδας τα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα συμμετέχουν στην παραπλάνηση των οπαδών τους και την αποστέωση των άλλοτε κραταιών ταξικών διεκδικήσεων και αγώνων κοινωνικών δικαιωμάτων.

Όλα αυτά, βεβαίως, συμβαίνουν στο «βασιλείο» της απανταχού θεσμικής απορρύθμισης της «αγοράς» δηλαδή του κεφαλαίου -με τεράστια οφέλη για το τελευταίο- για την οποία δεν γίνεται διεξοδικός λόγος σε πολλά αναγνώσματα δεδομένου ότι και εκεί οι ευθύνες είναι συγκεκριμένες και όχι αόριστες, πολιτικές και

Προοδευτικές, ανεξάρτητες δυνάμεις στην Αργεντινή επιχειρούν με γνώση και σχέδιο. Είναι πιθανό να επιτύχουν μεσοπρόθεσμα μετά και την πρόοδο στο τρέχον επεισόδιο με τους γύπες τύπου Σίνγκερ και την ευμενή απόφαση του ΟΗΕ. Αποτελούν οδηγό και έμπνευση για άλλους λαούς είτε αυτό συμβεί, είτε όχι αφού καμία σκληρή μάχη δεν έχει εξασφαλισμένη έκβαση

όχι φυσικές. Ορισμένες εκ των απορρυθμίσεων υπήρξαν συνάρτηση της αμερικανικής κυριαρχίας και επιβολής συνέπεια, με τη σειρά της, της εξωτερικής πολιτικής κρατών ευεπίφορων στην υποταγή, τις λανθασμένες συμμαχίες και τους συμβιβασμούς. Άλλες πάλι συνιστούν εθνικό «επίτευγμα» εθελόδουλα επιλεγέν από τα κράτη και τα κόμματα που προαναφέρθηκαν. Η αγορά γιγαντώθηκε και μας απειλεί επειδή αφέθηκε ανεξέλεγκτη από πολιτικές δυνάμεις. Οι γύπες και η θεσμική προστασία που διευκολύνει την ασυδοσία τους, η απόφαση του Αμερικανού δικαστή υπέρ των hedge funds, από το ένα μέρος και οι αντίρροπες ενέργειες περιορισμού της ασυδοσίας τους (η συσπείρωση των G77 και η συμβολή της Κίνας στην απόφαση 68/304 του ΟΗΕ) από το άλλο είναι όλα στιγμές ενός δράματος στη συνολική εξέλιξη, του οποίου οι φίλιες δυνάμεις «απελευθέρωσης» της αγοράς -δηλαδή συγκεκριμένων κεφαλαιακών συμφερόντων- κυριάρχησαν έναντι των άλλων.

Η γλώσσα, γνωστό παλαιόθεν, καθορίζει τη σκέψη. Στα ακροατήρια στα οποία απευθύνονται οι αρθρογράφοι της συγκυβέρνησης αυτή η σκέψη οφείλει να καταστεί ακόμη περισσότερο πτωχευμένη, ακόμη περισσότερο μονοδιάστατη! Να πέσουν στη λήθη οι έννοιες της τάξης, των σοσιαλδημοκρατικών κομμάτων (της ιστορικής τους αφετηρίας) της σχέσης τους με συγκεκριμένα ταξικά στρώματα. Να πέσει στη λήθη και

η μεταστροφή των πολιτικών τους σε συμμάχους κραταιών κεφαλαιακών συμφερόντων και η εγκατάλειψη των κοινωνικών τους σπριγμάτων, η γλώσσα / λόγος του παρελθόντος. Να αποσιωπηθεί η υιοθέτηση του νεοφιλελευθερισμού «σοσιαλιστικής» κοπής απαλλαγμένου φυσικά από τον ομώνυμο όρο που θα θύμιζε τα ακραία συντηρητικά κόμματα και θα υπογράμιζε τη σύγκλιση.

Στην Αργεντινή, από ένα σημείο και εντεύθεν, πολιτικές δυνάμεις συγκεκριμένου πολιτικού προφίλ, εξ ονόματος συγκεκριμένων κοινωνικών στρωμάτων και συμφερόντων διάσωσης του εθνικού πλούτου, αποφάσισαν να χαράξουν έναν δρόμο αντίστασης «στις υποτιθέμενες φυσικές ροές». Να συγκρουστούν με τμήμα του διεθνούς κεφαλαίου. Να αντιδράσουν στην επίθεση της λεγόμενης «αγοράς». Να αντιδράσουν όχι, βεβαίως, ως ολότητα (που δεν συμβαίνει ποτέ και πουθενά), αλλά ως προοδευτικό τμήμα του πολιτικού προσωπικού και του πληθυσμού.

Αυτή είναι η τεραστία διαφορά με τη χώρα μας και είναι διαφορά μείζων. Τα ίδια ως άνω πολιτικά υποκείμενα στην Αργεντινή, αποφάσισαν επίσης να χρησιμοποιούν τη γλώσσα, οικονομική και πολιτική, με τρόπο που διαυγάξει αντί να συσκοτίζει. Στην Ελλάδα της μνημονιακής περιόδου, κυριαρχεί το ΔΥΕ (Δεν Υπάρχει Εναλλακτική, το ΤΙΝΑ: there is no alternative) της κ. Θάτσερ και ενώνει περίπου αδιαχώριστα δεξιά και σοσιαλδημοκρατία. Στο ίδιο μπλοκ η γλώσσα και οι έννοιες, διαστρεβλώνονται.

Προοδευτικές, ανεξάρτητες δυνάμεις στην Αργεντινή επιχειρούν με γνώση και σχέδιο.

Είναι πιθανό να επιτύχουν μεσοπρόθεσμα μετά και την πρόοδο στο τρέχον επεισόδιο με τους γύπες τύπου Σίνγκερ και την ευμενή απόφαση του ΟΗΕ. Αποτελούν οδηγό και έμπνευση για άλλους λαούς είτε αυτό συμβεί, είτε όχι αφού καμία σκληρή μάχη δεν έχει εξασφαλισμένη έκβαση. Αν ο πληθυσμός της γηραιάς Ευρώπης -με ελάχιστες εξαιρέσεις- διάγει παρακμιακή εποχή ο πλανήτης έχει δυναμικό, σε άλλα πλάτη και μήκη, που μπορεί να κάνει τη διαφορά.

Θα τους παρακολουθούμε, θα παραμερίζουμε τα μαύρα πετάσματα της στρέβλωσης, θα μαθαίνουμε, θα ανταλλάσσουμε εμπειρίες και θα τους στηρίζουμε. Οι συμμαχίες με τις χώρες που αντιστέκονται και επιδιώκουν πλανητικές και τοπικές αλλαγές είναι καθοριστικές. Η αποχή της Ελλάδας από την απόφαση του ΟΗΕ είναι, κατ' ελάχιστον, δυσνόητη.

* Η Ελευθερία Καρνάβου είναι ομότιμη καθηγήτρια του ΑΠΘ

